

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci

Název: **Od sárí k džínám a zpět. Migrantka v síti genderových geografii moci.**

Autorka práce: **Bc. Kristýna Jindrová**

Posudek zpracovala: Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

Diplomandka si dle vlastních slov zvolila za téma své práce etnografickou studii bangladéšské imigrantky Liny v Itálii. Práce se „snaží postihnout proces přeměny identity a typu vztahů a poukázat na vliv mocenských sítí globálních i lokálních, především genderového charakteru.“ (str. 5)

Téma je pro magisterskou práci dobře zvolené i vymezené. Teoretickou část zaměřila autorka především na literaturu tematizující různé aspekty migrace. Tyto koncepty vysvětluje výstižně a logicky je vztahuje ke zpracovávané látce. Nicméně vzhledem k tomu, že sama charakterizuje zvolené téma jako „přeměny identity“, zde trochu postrádám některé zásadní práce kulturologické, věnované otázkám hybridních identit – především Bhabha, *The Location of Culture*, případně Braidotti, na téma tzv. nomádských identit, např. *Transpositions*. Také by bylo vhodné zde vysvětlit, s kterým konceptem genderu text pracuje – implicitně tomu rozumím tak, že jako s dichotomní kategorií (?), což je z hlediska současného bádání v oboru genderových studií vlastně anachronické.

Druhou a třetí kapitolu považuji za velmi dobře zpracované. Autorka zde uvádí argumentačně dobře podložený výběr použitých metod, výstižně je charakterizuje a tyto charakteristiky opírá o odbornou literaturu. Velmi oceňuji, že věnuje důkladnou pozornost i otázkám vlastní lokace a etiky výzkumu.

Čtvrtá kapitola „Počátky a vývoj bangladéšské komunity v Itálii“ je kontextualizačního charakteru. Možná jsem v následující připomínce ovlivněna vlastní lokací (indologickou specializací), ale myslím, že by neškodilo trochu rozšířit informace o kulturně-politických kořenech bangladéšské diaspory. Zdůvodnění jednotlivých přistěhovaleckých vln je v těchto souvislostech ne zcela přesné – např. proč „neliberální prostředí“ (viz str. 37) na počátku 90. let, když v r. 1991 padla v Bangladéši diktatura? To by bylo třeba buď upřesnit, nebo raději nechat důvody stranou.

Pátá kapitola představuje v krátkosti životní příběh Liny, je informačního charakteru. Velmi dobře si všímá podstatných údajů, jako je sociální postavení, geografická lokace (východní Bengálsko, venkov), zaměstnání otce, náboženská příslušnost, vzdělání, rodinná konstelace, dohodnutá forma sňatku, atd.

Šestá kapitola tvoří jádro práce – vlastní analýzu. Z hlediska rozsahu je spíše na dolní hranici poměru mezi teoretickou a empirickou částí. Velmi kladně zde hodnotím, že autorka odkazuje na teoretické koncepty, s nimiž praktickou analýzu zdařile propojuje. Soustředí se na otázky dvojí (trojí) marginalizace, resp. neviditelnosti, na ambivalentní funkci jazyka z hlediska cesty k aktérství, na otázku moci a jejích proměn v partnerském vztahu a na otázku materiality jako důležité stránky performování vlastní identity. Tato struktura je smysluplná a má solidní výpovědní hodnotu; zejména poslední podkapitola považuji za výborně zpracovanou. Otázka spirituality, která je zpravidla v imigrantských diasporách dosti podstatná, je v analýze obsažena spíše implicitně. Leccos o ní vypovídá zdůrazňování „modernosti“ ve výpovědích Liny, která pojem modernosti de facto ztotožňuje s westernizací (toto pojetí by ovšem mohlo být kriticky reflektováno). Usuzuji tedy, že vztah Liny k islámu je spíše záležitostí tradice než vnímání vlastní identity. O vztahu k islámu vypovídají i v poslední podkapitole postoje Liny k oblékání – odmítá hidžáb. (Na str. 96 je alespoň naznačena větší složitost problematiky zahalování u muslimských žen, zahalování může být motivováno zdaleka ne pouze tradicionalistickým postojem.) V podkapitole týkající se

partnerských vztahů bych uvítala více teoretizace fenoménu genderového násilí. Vcelku ale považuji analýzu za zdařilou a metodologicky dobře uchopenou.

Text vhodně doplňují a osvěžují autorské snímky z prostředí respondentky.

Stylistická a zejména jazyková stránka textu by potřebovala pečlivější autoredakci, zbytečně kazí jinak pěkný text. Je zde více pravopisných chyb, především malá písmena v pojmenováních příslušníků/ic národů (Bangladéšanky s malým b, ale ne vždy důsledně – str. 36, 46, 56, Italové s malým i – str. 61 a 63), interpunkce, skloňování zájmena „ona“, koncovky příčestí. Některé převzaté výrazy mají zavedený český přepis (např. parda, ne purda). Zvážila bych použití zevšeobecnujících výrazů jako „orientální“ šaty (str. 8) a zejména velmi nekorektního výrazu „sexuální harašení“ (str. 47 – sexuální obtěžování).

Celkové zhodnocení: Diplomandka prostudovala značné množství literatury, prokázala schopnost propojit teorii s empirickým materiálem a formulovat argumentačně podložené závěry. Na textu je patrná i silná osobní motivace a zájem o téma. Rezervy nikoli zásadního charakteru spatřuji v kulturní kontextualizaci tématu, více pak v nedodržování jednotné normy odkazování (např. str. 58) a zejména v jazykové úrovni práce. **Kloním se tedy k lepší velmi dobré.**